

Kitabın Adı: ŞAŞIRTICI HAYVAN GÖÇLERİ

Yazarının Adı: Chris Packham

Hazırlayan: Esra Kışlal Beçin

*Kuzey Amerika'da kral kelebeği, serbest kuyruklu yarasalar var
Pasifik Okyanusu'nda gök balinaları
Güney Amerika'da gök balinaları
Atlantis Okyanusu'nda da gök balinalar var
Avrupa'da Karabaşlı Ötleğen
Kenya ve Tanzanya'da Gine adında bir hayvan var
Christmas adasında kırmızı yengeç
Palau Adaları'nda Jellyfish Gölü ve altın deniz anası
Avustralya'da gök balinaları ve deri sırtlı kaplumbağalar var.*

Her yıl milyarlarca hayvan, gezegenimizin bir ucundan diğer ucuna gider. Kuşlar, memeliler, sürüngenler, iki yaşamlılar, balıklar ve böcekler uçarak, yüzerek ya da koşarak dünyada dolaşırlar. Bu büyük hayvan hareketlerine **GÖÇ** denir.

Bazı hayvanlar kış yaklaşırken soğuktan kaçmak için güneye, daha çok yiyecek bulabileceklerinden emin oldukları bölgelere göç ederler. Baharda havalar tekrar ısındığında geri dönerler. Bazı hayvanlar ise eş ya da üreyecek uygun bir yer bulmak için yolculuk ederler.

Bütün hayvanlar kalabalık gruplar halinde uzak yerlere göç etmez. Bazıları dağlardan deniz kıyılarına... Ya da kırlardan şehirlere gider.

Nerede yaşıyor olursan ol, göç eden bazı hayvanlara görebilirsin. Göç ustası bazı hayvanlarla tanışmak ister misin?

GÖK BALINA (mavi balina da denir) hakkındaki her şey büyüktür. Gök balina yerküre de yaşamış en büyük hayvandır ve hayatta kalabilmek için çok fazla yiyeceğe ihtiyacı vardır. Soğuk kutup denizleri minik canlılarla doludur. Bu bölgelerde dolaşan yetişkin bir gök balina günde üç tondan fazla yiyecek yer.

Gök balinalar, yavruları olacağı zaman daha sıcak olan tropikal sulara giderler; böylece yeni doğan yavrular çok üşümez. Ancak buralarda yiyecek, soğuk sulara olduğundan daha azdır. Endişelenme, yavrular hızlı büyür ve tüm aile ilkbaharda, bol miktarda yiyeceğin bulunduğu sulara geri döner.

SARDALYALAR çok uzun mesafeler kat edebilen küçük balıklardır. Milyarlarca balıktan oluşan sürüler halinde Afrika kıyılarında yüzerler. Ancak sık sık bu sürülerin yolculukları aç balinaların midelerinde son bulur. Balıkçılar da sardalyaları yakalar. Sürüler o kadar kalabalıktır ki, ağla bol miktarda balık tutulabilir. Son yıllarda sardalyaların sayısı azalmaya başlamıştır. Sardalyaların azalması, onları yiyenler için kötü bir haberdir. Özellikle zavallı balinalar için!..

Pasifik Okyanusu'nda ki bir adada yer alan, **ALTIN DENİZANASININ** yuvasıdır her gün milyonlarca altın denizanası, deniz suyu dolu bu gölün bir ucundan diğer ucuna gider ve geri döner. Bu, çok kısa bir göçtür... Ancak bu göç olmasaydı denizanalarının hepsi öldürdü. Denizanaları güneşi takip eder, çünkü içlerinde yaşayan bitki benzeri algler güneş ışınlarından enerji toplar. Bu enerji denizanasının canlı kalmasını sağlar. Denizanasının en dış kısmına epidermis diyoruz, ortadaki kısımda midesi en altta da ağız dokunaçları var.

Denizanası bazı sıra dışı sürüngenlerin en sevdikleri yiyecektir. **DERİ SIRTLI DENİZ KAPLUMBAĞALARININ!** Deri sırtlı deniz kaplumbağaları bir kaç yılda bir, üremek için doğdukları kumsala doğru kulaç atarlar. Yollarını bulabilmek için kafalarının üzerindeki tuhaf üçüncü “gözlerini“ pusula gibi kullanırlar.

Güvenli, sığ ve kumlu sahilleri tercih ederler. Sığ sulardan kumlara kolayca tırmanıp kumu kazar ve yumurtalarını bırakırlar.

Hint Okyanusu’ndaki tropic Christmas Adası’na asla kar yağmaz; ama yılda bir defa, aşırı yoğun yağmur yağdığında milyonlarca **KIRMIZI YENGEÇ** ormandan dışarı fırlar ve üremek için denize iner.

Yengeçler yolları kaplar ve sert kabukları sayesinde üstlerinden geçmeye çalışan arabaların lastiklerini patlatırlar. Bu dönemde Ada’da yengeçlerin güvenli denize ulaşmalarını sağlayan yengeç muhafızları görevi yapar

Göç eden hayvanlar her zaman tehlikelerle karşılaşırırlar özellikle onları yemek isteyen başka hayvanlara karşı tetikte olmaları gerekir. **GNULAR**, Afrika’nın otluk düzlükleri olan Savanalarda devasa sürüler halinde gezerler

Bunlar buldukları bölgedeki otları kısa sürede geldikleri için göç etmek zorundadırlar. Bu sayede gençler ve yavrular bol miktarda yiyecek bulabilir. Bunların göçü birçok hayvanın dört gözle beklediği, tehlikeli bir yolculuktur. Aslan, sırtlan, çita ve timsahlar gibi bazı hayvanlar bu yemek fırsatı için bir yıl beklerler.

Yiyeceğin bol bulunduğu yerlerde, muazzam büyüklükte hayvan sürüleri toplanır. ABD Teksas’ta bir mağarada 20 milyon **SERBEST KUYRUKLU YARASA** yaşamaktadır. Yarasalar her gece güveler, kın kanatlıları ve diğer böcekleri yemek için dışarı uçarlar. Kışın da havanın daha ılık olduğu, ağızlarına layık böcekler bulabilecekleri güneşe göç ederler.

Birçok hayvan için sıcak kalmak çok önemlidir, peki ama **KRAL KELEBEĞİ** gibi minik ve narin bir hayvan Kanada’nın soğuşundan kaçıp Meksika’nın sıcağına ulaşmayı nasıl başarır? Kral kelebeklerinin çok güçlü kanatları vardır ve gökyüzünde çok yükseklere çıkabilir, senin konuşmandan daha hızlı uçabilirler. Kral kelebekleri kışı Meksika dağlarında geçirirler. Bilimciler, kelebeklerin gidecekleri yönü pusula gibi görev yapan antenlerini kullanarak bulduklarını düşünüyorlar.

Yakın zamana kadar kış yaklaşırken birçok kuş Afrika’ya uçardı. Ancak iklim değişikliği yüzünden artık **KARABAŞLI ÖTLEĞEN** gibi bazı kuşlar, orta Avrupa’dan yola çıkıp İngiltere ve güney Avrupa’ya gitmeye başladılar. Görünüşe göre iklim değişikliklerinin tüm dünyadaki hayvan göçleri üzerinde önemli etkileri olmaktadır. Belki de senin yaşam süren içinde bazı hayvanlar toplu halde yolculuk etmeyi bırakacak, bazı başka hayvanlar ise kendi olağanüstü göçlerini başlatacaklar. Kışı İngiltere ve diğer yakın bölgelerde geçiren karabaşlı ötleğenler ilkbaharda evlerine, güneşe göç edenlerden önce döner ve en iyi yerleri kaparlar.

DAHA FAZLASINI KEŞFET

KIR KIRLANGICI

Göç olgusunu anlamadan önceki dönemlerde insanlar, kırlangıçların kışı su birikintilerinin dibindeki çamurlarda dinlenerek geçirdikleri düşünüyorlardı. Gerçek, 1912 yılında İngiltere’de bacağına numaralı bir halka takılan bir kuşun güney Afrika’da görülmesi ile ortaya çıktı.

KÜÇÜK KUĞU

Bu kuşlar aile grupları halinde göç eder ve kışı geçirmek için Rusya’ya ulaştıklarında bir arada kalırlar. Hatta bazen bir önceki yılın yavrularıyla buluşurlar.

KARABAŞLI ÖTLEĞEN

Karabaşlı Ötleğen yazın böceklerle beslenir kışın orman meyvelerine geçerler. Bu nedenle, daha sıcak yerlere göç etmek yerine kışın hüküm sürdüğü yerlerde kalabilirler.

GÖK BALINA

Gök balinalar yetişkin olduklarında 30 metre uzunluğa 170 ton ağırlığa (yaklaşık 170 büyük aile arabasının ağırlığı kadar)ulaşırlar. Yeni doğan yavruları yetişkin su aygırı büyüklüğündedir. yavruların doğumu için gittikleri sıcak sularda pek fazla yiyecek yoktur yani yetişkinler göç döneminde aylar boyunca yeterli yiyecek bulamazlar.

CHRİSTMAS ADASI KIRMIZI YENGEÇİ

Christmas Adası’nın genç yengeçleri, üreyecek olgunluğa erişene kadar beş yıl boyunca ormandaki oyuklarda saklanırlar. Yılda bir defa sağanak yağmur yağdığı anda hepsi aynı anda ortaya çıkar.

YILAN BALIĞI

Binlerce yıl boyunca kimse yılan balıklarının nerede ürediğini öğrenemedi 1922 yılında Danimarkalı bir profesör Atlantik Okyanusu’ndaki Sargasso Denizi’nde yavru yılan balıkları bulunca gizem çözülmüş oldu.

SERBEST KUYRUKLU YARASA

Serbest kuyruklu yarasaların çoğu havalar soğumaya başladığında 1500 km katederek ABD’den Meksika’ya göç eder. Bu en uzun göç yolu değildir, ama en yüksekte gerçekleşen bir yolculuktur. Sürüler yerden yaklaşık 3 km yüksekte uçarlar.

ALTIN DENİZANASI

Denizanaları güçlü Yüzücüler değillerdir ancak hiç durmadan yüzmeleri gerekir aksi halde dibe batarlar.

FOK

Foklar üremek için kıyılara giderler, ancak yılın yaklaşık on ayı yiyecek aramak için kıyıda uzaklara göç ederler. Erkek ve dişinin okyanusta kendi bölgeleri vardır ve doğru dürüst uyumak için bile zamanları olmaz.

DERİ SIRTLI DENİZ KAPLUMBAĞASI

Bu ilginç hayvanlar dinazorlar zamanından beri denizlerde geziyorlar. Bir deri sırtlı kaplumbağa 100 yıldan fazla yaşayabilir ve yılda 15.000 km yüzer. Yani yaşamı boyunca bir milyon kilometreden daha uzun mesafe kat eder.

KRAL KELEBEĞİ

Kral kelebekleri yerden 2 km yüksekte, saatte 25 km hızla uçarlar. Bazıları Meksika dağlarının ykseklerindeki kışlık tneme bölgelerini ulaşmak için 3000 km yolculuk yaparlar.

AK KUYRUKSALLAYAN

Kuyruk sallayanlar yazın Kuzey Avrupa'da nehir ve dere kıyılarına yuva yaparlar. Kış geldiğinde ise büyük sürüler oluşturarak şehir merkezlerine giderler. şehir merkezleri kışın daha sıcak olur ve yiyecek bulmak daha kolaydır.

KIZIL GEYİK

Kuzey Avrupa'da bu geyikler yazları dağların tepelerin de geçirirler. Kış gelip de kar yağmaya başladığında aşağlara daha sıcak yerlere inerler. Denize yakın yerlerde yaşayan geyikler kıyıya vuran deniz yosunlarını yemek için sahillere giderler.

SARDALYA

Afrika'nın okyanus kıyılarında sular soğumaya başladığında sardalyalar, 5 km uzunluğunda, 2 km genişliğinde ve 30 metre derinliğinde devasa sürüler halinde kıyı boyunca sıcak sulara doğru yüzerler. Bu g balinalar, yunuslar, foklar, köpekbalıkları ve diğer büyük balıklar için ziyafet anlamına gelmektedir.

GNU

Gnuların ana besini otlar olduğu için, otların yetişmesini sağlayan yağmurları izlerler. Sürüdeki yetişkinler sırayla uyur. Bir bölümü uyurken, diğerleri yırtıcılara karşı nöbet tutar.